

การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางในการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม
สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

A Study of States, Problems and Guidelines of
Administration of Primary School in Nongkeam District Under the
Department of Education Bangkok Metropolitan Administration

สมหวัง ว่องไวไพศาล*

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร 3) เพื่อศึกษา
แนวทางในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม สำนักการศึกษา
กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม
เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนอง
แขม สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งมี
ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.916 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่, ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม สำนักการศึกษา
กรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาตามขอบข่ายวิชาการ ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 2) ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม สำนักการศึกษา
กรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาตามขอบข่ายวิชาการทั้ง 6 ด้านโดยภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- 3) แนวทางในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม สำนัก
การศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาตามขอบข่ายวิชาการ 6 ด้านดังนี้ คือ ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการ
วิเคราะห์หลักสูตร จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน และสามารถ
นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการ
เรียนการสอน, อบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับเทคนิคการสอน ครูผู้สอนใช้สื่อให้ตรงกับเนื้อหาสาระ และใช้
สื่อในรูปแบบ CAI, จัดสรรงบประมาณในการหาสื่อการเรียนรู้ กำหนดรูปแบบและแนวทางในการวัดผลให้ชัดเจน
และ จัดทำแผนงาน / โครงการ ให้ครูผู้สอนได้จัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาให้นักเรียน จัดให้ครูทุกคน
ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ความเข้าใจ, ทักษะกระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม ด้านการวิจัยในชั้นเรียน
ในการสอนซ่อมเสริม, จัดสอนซ่อมเสริมทั้งเด็กเก่งและเด็กอ่อน มีการสอนซ่อมเสริมในทุกกลุ่มสาระ สำนวจความ
ต้องการของนักเรียน และจัดตั้งชมรมให้เพียงพอ และตรงกับความต้องการของนักเรียน ด้านการนิเทศภายใน

* นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

สถานศึกษา มีแผนงาน / โครงการ / ปฏิทินในการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารโรงเรียนควรมีส่วนร่วมในการนิเทศครูอย่างต่อเนื่อง ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานและการเรียนการสอนภายในโรงเรียน

คำสำคัญ : การบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา

Abstract

The purpose of this research were 1) To study the states of the Academic Administration in Primary School Nongkaem District under the Department of Education Bangkok Metropolitan Administration, Bangkok. 2) To study the problems of the Academic Administration in Primary School Nongkaem District under the Department of Education Bangkok Metropolitan Administration, Bangkok. 3) To study about the Guidelines of the Academic Administration in Primary School. The sample were School Administration and teacher. The research instruments were questionnaires. Data collecting was carried out by using the rating scale questionnaires. The reliability of questionnaires was 0.916. The statistics used to analyze data were frequencies, percentage arithmetic mean $\bar{X}$ and standard deviation [S.D.]

The research finding were as follows : 1) The States of the Academic Administration in Primary School Nongkaem District consider by the framework of the Academic Administration in 6 aspects. All aspects and each aspect at high level. 2) The Problems of the Academic Administration of Primary School Nongkaem District consider by the framework of the Academic Administration in 6 aspects. All aspects and each aspect at moderate level. 3) The Guidelines of the Academic Administration in Primary School Nongkaem District, by considering of the framework of the Academic Administration in 6 aspects. The suggestions are as follows : Teacher should participate in analyzing the curriculum. The curriculum should meet the requirement of students, teachers, parents and community and can be practical. The teachers should provide the child-centred learning activities. The student should participate in activities. The teachers should be trained the leaning technique. The teachers used the Instructional media according to the subjects and Computer Assisted Instruction. Budget should be provided for the Instruction media management. The Format and methods of the measurement should be defined and covered the knowledge, process and virtue. Assignment of planning and encouragement researching for problem-solving and development. All the teachers participate in the Teaching - Aid and teach both of student with high grade and low grade in every substance. Survey the requirement of students and prepare for student development activities enough and meets the requirement of students. Assignment of planning and project. Bring plan to practical and act continuously. The Principle should participate in supervising. The external activities meets the requirement of Standard Education and the Quality assurance are the part of School management and learning activities.

Keywords : Administration, Primary School

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์ภาคบังคับและมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมและสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี ผลจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 พระราชบัญญัติการศึกษา กำหนดให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการและทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบอย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการของผู้บริหารและการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่กันอย่างชัดเจน การใช้ทฤษฎีของการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM : School Based Management) โครงสร้างการบริหารงาน แบ่งงานออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) งานบริหารด้านวิชาการ 2) งานบริหารด้านบุคคล 3) งานบริหารด้านงบประมาณ 4) งานบริหารทั่วไป

การบริหารงานวิชาการเป็นงานหัวใจหลักในการบริหารงานภายในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นคุณภาพมาตรฐานการศึกษา, คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนและคุณภาพของผู้เรียนเป็นผลมาจากจากการบริหารงานวิชาการทั้งสิ้น เนื่องจากงานวิชาการมีขอบข่ายงาน คือ 1) หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร 2) งานวิจัยในชั้นเรียน 3) การสอนซ่อมเสริม 4) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 5) การนิเทศภายใน 6) การประกันคุณภาพการศึกษา ขอบข่ายงาน 6 งานที่กล่าวมาข้างต้นเปรียบเสมือนเป็นหัวใจหลักของการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน จึงต้องมีการศึกษารูปแบบและหาแนวทางในการบริหารงานวิชาการและงานด้านอื่นๆ ตามขอบข่ายของการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลซึ่งกันและกัน จึงจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งผลลัพธ์ที่ได้ ก็คือ คุณภาพของผู้เรียน

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ว่ามีสภาพการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างไร และมีปัญหาในด้านใดบ้าง มากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการภายในโรงเรียน ให้บรรลุตามเป้าหมายของแต่ละโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครจำนวน 6 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane) ความคาดเคลื่อน ร้อยละ $\pm 5\%$ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ 1) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน 2) ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน และ 3) แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย มีขอบข่ายเชิงเนื้อหา ดังนี้

3.1 หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

3.1.1 หลักสูตรสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรและการจัดระบบ

3.1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

3.1.3 สื่อการสอน

3.1.4 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

3.2 วิจัยในชั้นเรียน

3.3 การสอนซ่อมเสริม

3.4 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

3.5 การนิเทศภายในสถานศึกษา

3.6 การประกันคุณภาพการศึกษา

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึง เดือนกันยายน ปีการศึกษา 2550

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการ คือ ผลการวิจัยทำให้ได้ทราบถึงสภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน เป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัด สำนักงานเขตหนองแขม สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นแบบมาตราประมาณค่าชนิด 5 ระดับ และตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด แสดงข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิง มีอายุ ระหว่าง 31 – 40 ปี และอายุต่ำกว่า 25 ปี น้อยที่สุด เป็นครูผู้สอน และเป็นผู้บริหารโรงเรียน วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านประกัน

คุณภาพการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนสภาพปัญหาของการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวม มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านวิจัยในชั้นเรียน จะมีสภาพปัญหามากที่สุด

ตอนที่ 3 แนวทางในการบริหารงานวิชาการ สรุปได้ดังนี้ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร พบว่า การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน มีการปฏิบัติมากที่สุด และมีปัญหาน้อยที่สุด ส่วนด้านสื่อการสอนมีการปฏิบัติ น้อยที่สุดและมีปัญหามากที่สุด ด้านวิจัยในชั้นเรียน พบว่า มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาผู้เรียน มีการปฏิบัติมากที่สุด และส่วนปัญหาที่เกิดขึ้น จะเป็นการสนับสนุน ใน ด้านงบประมาณในการ จัดทำวิจัยในชั้นเรียน มีปัญหามากที่สุด ด้านการสอนซ่อมเสริม พบว่า มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสอน ซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อนและพัฒนาให้นักเรียนที่เรียนดี มีการปฏิบัติมากที่สุด ส่วนการจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการ สอนซ่อมเสริม จะมีปัญหามากที่สุด ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า มีการจัดทำแผนงานและโครงการ เกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมการใช้ห้องสมุด มีการปฏิบัติมากที่สุด ส่วนการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตาม ความสามารถและความสนใจ จะประสบปัญหามากที่สุด ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า การจัดทำ เครื่องมือในการนิเทศ เช่น แบบบันทึกการนิเทศแบบสังเกตการสอน ฯลฯ มีการปฏิบัติมากที่สุด ส่วนการจัด ประชุมสัมมนาให้ความรู้ความเข้าใจในการนิเทศให้แก่ครูผู้สอน จะประสบปัญหามากที่สุด ด้านการประกัน คุณภาพการศึกษา พบว่า การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี มีการปฏิบัติมากที่สุด ส่วนการจัด ให้มีระบบสารสนเทศที่มีข้อมูลเพียงพอต่อการดำเนินการประกันคุณภาพ จะประสบปัญหามากที่สุด

อภิปรายผล

จากการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจและควรนำมาอภิปราย ได้ดังนี้

สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาของการบริหารงานวิชาการ โดย ภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ประทวน เกาะแก้ว (2539 : บทคัดย่อ ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายต่อสภาพ ปัญหาและแนวทางในการบริหารงานวิชาการ เป็นรายด้านตามขอบข่าย งานวิชาการ ดังต่อไปนี้

1. ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต หนองแขม สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีการบริหารด้านหลักสูตร โดยรวมมีสภาพอยู่ในระดับมาก แสดง ให้เห็นว่า โรงเรียนให้ความสำคัญและเน้นการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน เป็นอันดับแรก ส่วนในด้าน หลักสูตรสาระการเรียนรู้ของสถานศึกษา นับว่าเป็นแนวทางสำคัญที่จะกำหนดทิศทางให้โรงเรียนได้พัฒนา กระบวนการเรียนการสอนได้ตรงตามเป้าหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตรสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา ตามที่โรงเรียนกำหนด สอดคล้องกับ กมล ภูประเสริฐ (2545 : 1 – 10) ในด้านสื่อการสอนมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับปานกลาง ทั้งที่โรงเรียนได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเองและ กระตุ้นให้ครูผู้สอนมีการใช้สื่อการสอนตรงตามเนื้อหาสาระที่สอนอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นได้ว่า โรงเรียนอาจขาด งบประมาณในการจัดหาสื่อการเรียนรู้ และยังมีครูผู้สอนบางส่วนไม่ได้ใช้สื่อการเรียนรู้ประกอบการสอน หรืออาจเป็น สื่อการเรียนรู้ที่ขาดความทันสมัย ในด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ เป็นผลที่เกิดจากการพัฒนากระบวนการ เรียนการสอนของครูผู้สอนที่ส่งผลต่อนักเรียนโดยตรง จากที่โรงเรียนได้มีการให้นักเรียนได้สอบแก้ตัวในกรณีที่ไม่ผ่านเกณฑ์ และมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ใช้การประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน จึงทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ส่วนปัญหาในการบริหารงานวิชาการ ในด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ผลการวิจัย พบว่า โดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนแต่ละโรงเรียน มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและ มีการนำไปใช้ในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนของหลักสูตรสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรและการจัดระบบ ผลการวิจัย พบว่า การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ารายข้ออื่นๆ แสดงว่าโรงเรียนมีการปรับปรุงหรือสำรวจความต้องการของสังคมและชุมชน สอดคล้องกับ ผกา สามารถ (2547 : บทคัดย่อ) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ประกอบ กุฎโพธิ์ (2545 : บทคัดย่อ) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนนำนวัตกรรมมาใช้ประกอบการสอน มีค่าเฉลี่ยมากกว่ารายข้ออื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหา ด้านสื่อการเรียนรู้ ซึ่งโดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีค่าเฉลี่ยมากกว่ารายข้ออื่นๆ แสดงว่า โรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการใช้สื่อการเรียนรู้เหมือนกัน หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดเตรียมงบประมาณในการจัดหาสื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ารายข้ออื่นๆ สอดคล้องกับ ผกา สามารถ (2547 : บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ คือ ขาดงบประมาณสำหรับจัดหาวัสดุ อุปกรณ์และสื่อเทคโนโลยีใหม่ๆ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนขาดงบประมาณ ในการจัดหาสื่อการเรียนรู้หรือไม่ก็ไม่สามารถจัดซื้อสื่อได้ตรงตามความต้องการของครูผู้สอน โดยหน่วยงานต้นสังกัดจะจัดสรรงบประมาณและจัดซื้อให้กับโรงเรียน โดยไม่มีการสำรวจ ความต้องการของครูผู้สอน ปัญหาของงานวัดผลและประเมินผลผู้เรียน โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง หากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ารายข้ออื่นๆ

2. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมมีสภาพอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหา ในด้านวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมมีปัญหายุ่งอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านการสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนแต่ละโรงเรียน โดยรวมมีสภาพอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาของการบริหารงานวิชาการ ในด้านการสอนซ่อมเสริม พบว่า โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีสภาพอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหา ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

5. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีการมีสภาพอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหา ในด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

6. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีสภาพอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหา โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

จากการศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

สภาพการบริหารงานวิชาการ ตามขอบข่ายงานวิชาการ ทั้ง 6 ด้าน โดยรวมมีสภาพอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ดังนี้ คือ งานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา งานด้านการสอนซ่อมเสริม , งานด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา งานด้านวิจัยในชั้นเรียน งานด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรและงานด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามลำดับ

ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการ ตามขอบข่ายงานวิชาการ ทั้ง 6 ด้าน โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับ ดังนี้ คือ งานด้านหลักและการบริหารหลักสูตร งานด้านการสอนซ่อมเสริม งานด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร งานด้านประกันคุณภาพการศึกษาและงานด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลที่ได้ไปบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัย ขอเสนอแนะว่าควรมีการดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

หลักสูตรสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรและการจัดระบบ ผู้บริหารควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและชุมชน ผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญกับชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน มีการกำหนดแผนงานเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรให้ชัดเจน พร้อมทั้งมีการจัดพิมพ์เอกสาร หรือคู่มือเกี่ยวกับหลักเผยแพร่ และผู้บริหารควรมีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและดำเนินการสำรวจความต้องการและความคิดเห็นของครูผู้สอน และผู้ปกครอง สังคมและชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรมีการติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง หลังจากนั้น ผู้บริหารจัดประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุงหลักสูตร แล้วจึงประชาสัมพันธ์ให้ครูผู้สอนนำไปใช้

การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ผู้บริหารต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนนำนวัตกรรมมาใช้ประกอบการสอน และจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ผู้บริหารจึงต้องมีการจัดทำเอกสาร ตำรา หรือสื่อการสอน บริการให้แก่ครูผู้สอน พร้อมทั้งให้มีการพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนโดยการจัดวิทยากรให้ความรู้และเทคนิคใหม่ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สื่อการเรียนรู้ ผู้บริหารควรมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดหาสื่อการเรียนรู้ , แหล่งการเรียนรู้ และสื่อที่ทันสมัยในรูปแบบที่เป็น สื่อ CAI และมีส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดนิทรรศการต่างๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆ

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับผู้ปกครอง สังคมและชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น จัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมใน การประเมินผลผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ภาคเรียนละ 1 – 2 ครั้ง ฝ่ายวิชาการต้องมีการพัฒนาระบบการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้อย่างเที่ยงและเป็นระบบ โดยการจัดทำเป็นคู่มือการวัดผลและประเมินผล เผยแพร่ให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองได้ทราบ มีการรวบรวมเครื่องมือในการวัดผลอย่างเป็นระบบโดยการจัดทำเป็นคลังข้อสอบหรือธนาคารข้อสอบ

2. ด้านวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนในด้านงบประมาณในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้จัดทำวิจัยในชั้นเรียนตามสาระวิชาที่สอน โดยการจัดทำเป็นแผนงานที่ชัดเจน

3. ด้านการสอนซ่อมเสริม ผู้บริหารควรจัดให้ครูได้มีการสอนซ่อมเสริมในทุกกลุ่มสาระ โดยคำนึงถึงศักยภาพของนักเรียน จัดการสอนซ่อมเสริมทั้งนักเรียนที่เรียนอ่อนและเสริมศักยภาพให้กับนักเรียนที่เรียนดี

4. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความสามารถและความสนใจ จึงควรมีการสำรวจความต้องการของนักเรียน เพื่อจัดกิจกรรมได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน จัดทำแหล่งการเรียนรู้ และบริการในด้านเอกสารวิชาการ ให้เพียงพอ

5. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการประชาสัมพันธ์และจัดทำเอกสาร คู่มือ เผยแพร่ให้แก่ครูทราบ พร้อมทั้งจัดให้มีการประชุมสัมมนาให้ความรู้ ความเข้าใจในการนิเทศภายในให้แก่ครูทุกคน จัดทำแผนงานการนิเทศและปฏิทินให้ชัดเจน และผู้บริหารต้องมีการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สรุปผลการนิเทศและรายงานผลการนิเทศให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อนำผลการนิเทศไปปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน

6. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารควรจัดทาระบบสารสนเทศที่มีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน ทันสมัย และเพียงพอต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ปรับโครงสร้างการบริหารให้เอื้อต่อการประกันคุณภาพ

การศึกษา และจัดประชุมสัมมนาให้ครูเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาและให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนงานในการดำเนินการประกันคุณภาพมากที่สุด

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2545). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : เมธีทีปส์.
- กาญจนา วัฒนา. (2548). *การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.
- กิติพันธ์ รุจิรกุล. (2529). *พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2525). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : บริษัท เอส. เอ็ม. เอ็ม. จำกัด.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- วินิจ เกตุขำ. (2543). *เอกสารประกอบการสอนวิชาการบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2540). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ : หจก.เทคนิค 19.
- สงัด อูรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สมยศ นาวิการ. (2540). *การบริหารและพฤติกรรมองค์การ*. กรุงเทพฯ : ผู้จัดการ.
- สุมาลี จันทรชลอ. (2547). *การวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : โกสินทร์.
- อนุศักดิ์ สมิตสันต์. (2540). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อำภา บุญช่วย. (2537). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- Cameron, Jones. (1983). *M.A Researching Profession? The Growth of Classroom Action Research*. Paper Presented at the Seminar on Pedagogy.
- Courtland, M. et. al. (1993). *Management*. International ed. New York : McGraw – Hill Book.
- Dale, Barrie G. (1994). *Managing Quality*. New York : Prentice – Hall.
- Goetsch, Davis L. and Davis, Stanley. (1994). *Introduction to Total Quality : Quality, Productivity, Compettiveness*. New York : Maxwell&Macmillan.
- Shermerhorn, John R., Jr. (1996). *Management*. 5th ed. New York : John Wiley & Sons.
- Williams, Richard L. (1994). *Essentials of total Quality Management*. New York : Amacon American Management Assosiation the Work Smart Series